

УДК 171:141.32

О.Г. ВОЛКОВ (доктор філософських наук, професор кафедри філософії)

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б.Хмельницького, Мелітополь, Україна

E-mail: alex_seng@list.ru

СУБ'ЄКТИВНІСТЬ ПРОТЕСТАНТИЗМУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ У ДЕСТРУКТИВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ВПЛИВІ

Вплив релігії пояснюється тим, що вона формує сенси існування за допомогою встановлення відношення людини до світу. Суб'єктивний чинник сучасних релігій пояснюється тим, що становлення сенсів існування має трансцендентальний характер. Це пояснює, чому існування політичного суб'єкта визначає релігійна віра. Політичний вплив можливий за допомогою використання релігії як форми дії на масову свідомість. Він формалізований і структурований за допомогою політичних технологій, призначення яких полягає у формуванні залежного політичного режиму. Найбільш придатним для цього являється протестантизм, що обумовлено характером його суб'єктивності.

Ключові слова: експортування релігії, віра, православ'я, католицизм, протестантизм, церква, секта, дух общини, політика, національні інтереси, традиції, деструктивний вплив.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

З розвитком сучасних гуманітарних технологій виникає можливість використання релігії для чинення деструктивного політичного впливу. У цьому випадку віруючі стають жертвами маніпуляції. Виникає необхідність виявлення об'єктивних передумов такого впливу. Оскільки для таких цілей використовується протестантизм, виникає необхідність виявлення причин, що пояснюють його використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на яку спираються автори

Своєрідність використання релігії в політичних цілях розглядали російські учені Т. А. Бажан, Е. Г. Балагушкін, А. В. Баркер, В. Ю. Бірюков, Л. І. Григор'єва, О. В. Кузьмін, Л. О. Трофімчук. З українських учених до цієї проблеми зверталися І. Р. Богдановський, Б. О. Парахонський, С. В. Сьомин, В. М. Метрик, В. В. Остроухов, Є. В. Ліхтенштейн, Л. О. Филиппович та інші.

Звернемо увагу на дослідження співвідношень політики та релігії М. А. Мунтян, який детально розглядає їх взаємодію, починаючи з Київської Русі та завершуючи сучасністю [8]. Він звертає увагу на те, що міжконфесійні стосунки переходять у розряд глобальних проблем, рішення яких повинне стати предметом глибокого та ретельного вивчення і міжнародного регулювання, що буде однією з умов забезпечення безпеки у сучасному світі. Прояви протестантизму і неопротестантизму в пострадянському просторі розглядає О. М. Кляшев, який відмічає їх значний

вплив на формування конфесійної ідентичності населення, при цьому вказує на низький рівень соціалізації самих протестантів, що є причиною того, що вони не усвідомлюють їх використання в політичних цілях [6, 19]. Для розуміння значення суб'єктивного чинника слід звернути увагу на трактування відмінностей церкви та секти Е. Трьольчем. Якщо церква, стверджує він, ґрунтується на спадкоємності, орієнтує на компроміс, буквально наслідування традицій, то секти припускають провокацію протестних настроїв. Це можливо тому, що протестанти вважають себе обраними та протиставляють себе світу [12, 235]. Відмітимо, що така обумовленість визначається світоглядною позицією протестантизму, яка має підґрунтя в своєрідності рішення релігійних проблем класиками протестантизму. О. Т. Ермішин з приводу трактування релігії та віри К. Бартом відмічає наступне: «Барт протиставляє віру та релігію. Релігія для нього – це вираз людського прагнення врятуватися за всяку ціну, прояв людської невіри. На думку Барта, людська релігійність, релігійний досвід можуть існувати й окрім Бога. Релігія успішно служить державі, народу, сім'ї. Віра ж, вважає Барт, є властивістю Бога. Вона доступна людині через вірність Богові, а не через пізнання Бога в природі або історії» [4]. Причина такого протиставлення пов'язана із запереченням одних інститутів віри та створенням нових. При цьому, як буде доказано пізніше, недоліки цих нових є передумовою використання віри у політичних цілях.

Досвід такого використання досліджували О. Трофимчук і М. Н. Свіщев, які розглядали діяльність місіонерів з точки зору геополітики, а також їх вплив на процеси в 80-90-ті в СРСР і сучасній Росії [13]. Місіонерство розглядається як інструмент, що дозволяє здійснити необхідний політичний вплив. Діяльність місіонерів оцінюється як релікт «холодної війни». Доведено, що її призначення в руйнуванні слов'янського етносу. М. М. Мchedлова при розгляді значенні місця релігії в соціально-політичному процесі також констатує політичну ангажованість міжрелігійного діалогу [9, 46]. Відношення релігії та політики досліджує В. І. Гораджа, який вказує, що релігія як інститут впливає на політику – служачи інтересам тієї або іншої групи, підтримує її переконання та рішучість в ухваленні рішень, визначенні цілей і засобів [3, 139-140].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблемна ситуація

Аналіз вищерозглянутої літератури показує, що суб'єктивні особливості протестантизму, які обумовлюють його використання для деструктивного політичного впливу, розглянуті переважно в політологічному аспекті. Соціальний же аспект цієї проблеми залишився поза увагою дослідників. Між тим, саме його розгляд дозволить виявити екзистенціальні причини та допоможе визначити напрями розв'язання позначеної проблеми.

Метою статті є виявлення того, яким чином суб'єктивний чинник протестантизму стає передумовою його використання у деструктивних

цілях.

Дана мета реалізується в наступних задачах: виявити призначення сенсів існування для характеру відношення людини до природи та суспільства; показати відмінність церкви від секти на основі розгляду своєрідності віросповідання; дослідити залежність релігійної віри від характеру соціальної свідомості; окреслити відмінність суб'єктивності православ'я та протестантизму.

Обговорення проблеми

Релігія є одним з найстійкіших форм структурування, гармонізації та стабілізації існування суб'єкта, у тому числі й політичного. Задовго до того, як І. Кант сформулював своє вчення про моральний імператив, у стародавніх релігіях знаходимо етичні норми, побудовані за схожим принципом. Це впорядкування стає можливим за допомогою акцентуації позитивних сенсів як підґрунтя існування. Негативні також набувають обґрунтування, але за умови, що мають «позитивне» призначення, тому виправдовується руйнування, яке необхідне для здійснення зла, але в ім'я добра, приниження – в ім'я піднесення, ворожнечі – для отримання єдності, ненависті – як шлях до любові тощо.

Призначення сенсів існування полягає в тому, що вони встановлювали норми відношення людини до зовнішнього, а саме – до природи, що приводить до виникнення табу, провокує освячення явищ, сил, істот, предметів, крім того, до себе та іншого, особи, суспільства, держави. Спочатку, у ранніх релігіях, це є природа, яка розглядалася по відношенню до людини. Пізніше, в світових релігіях, формуються етичні норми відношення людини до самої себе. Вони набувають великого значення в будь-якій сфері життя, у тому числі й політичного. Отже, якщо в ранніх релігіях предметом виступала певна природна сила або предмет, то в світових – власне людина, точніше, образ людини, живий Бог, що коли-небудь існував, що виступає посередником між світом духовним і людським. Сучасні релігії, як правило, пов'язані з поклонінням пророкові, як людському втіленню Бога. Звернемо увагу, що виникнення, становлення та розвиток політичного суб'єкта значною мірою визначається станом релігійних відносин. Загальновідомо, наприклад, яку роль мало православ'я в становленні слов'янських держав, католицизм – для Західної Європи, а мусульманство – для країн Близького Сходу. Ця тенденція очевидна, також відомо, що релігія використовувалася для досягнення певної мети при захисті національних інтересів. Актуальність релігійних уявлень для досягнення політичних цілей пов'язана з тим, що, як було вказано вище, релігія є стійкою формою здійснення сенсу. Це пояснюється тим, що в релігійній практиці сенси існування встановлюються не по відношенню до невизначеного іншого, як це знаходимо в кантівській моральній філософії, а до абсолютно досконалого іншого, в якому «зібрані» позитивні прояви людини, які є об'єктом поклоніння. Більш того, людина, яка їх має, є пророком, а його повчання, як правило, це прояв волі Бога, що, безумовно, підвищує їх вплив. Таким чином виникнення сенсів існування обумовлене

трансцендентною сутністю, яка володіє надприродною силою і наділяється повнотою влади.

Звернемося до розгляду сенсів існування, які набувають поширення в середовищі сучасних протестантів. Безумовно, що основним сенсом вважається служіння Богові. У найзагальнішому плані цей сенс співпадає з загальним призначенням релігії. Розглядаючи абсолютну релігію, тобто релігію, в якій віра людини – це справжня віра в Бога, Г. Гегель відзначає наступне: «Це досконала релігія, поняття, що стало для себе об'єктивним. Тут відкривається, що таке Бог; він більше не є чимось потойбічним, невідомим, бо він сповістив людям, що він є, і не просто в зовнішній історії, а в свідомості. Отже, тут ми маємо релігію явища Бога, оскільки Бог знає себе в кінцевому дусі» [2, 200]. Згідно з Г. Гегелем, абсолютна релігія – це явище Бога в свідомості людини, тобто в його дусі. Це можливо тому, що Бог визнається як вища істота, якій необхідно підкорятися, слідувати тому, що Він сказав. Віра допомагає сформуванню ідентичності, оскільки Бог близький до тих, хто довіряє сам собі, а також тим, хто вірить в Нього, тобто общині. Завдяки общині з'являється можливість з'ясувати своє призначення. Г. Гегель говорить про дух общини наступне: «Звичайно, свідомість знає Бога лише постільки, оскільки Бог знає в ній самого себе; таким чином, Бог є дух, дух своєї общини, тобто тих, хто його вшановував» [там саме]. Тільки у кінцевій свідомості, в свідомості людини, Бог проявляє себе, за допомогою цього Він стає близьким по духу, що приводить до виникнення «своєї» общини. Основна проблема віри, а, отже, виникнення абсолютної релігії, яка, по Г. Гегелю, можлива тільки в понятті, є повне підпорядкування Богові, внаслідок чого він стає присутнім у свідомості через Слово, тобто Євангеліє. Саме звідси виникає прагнення «очистити» релігію, що приводить до проголошення Біблії єдиним справжнім джерелом віри. Присутністю Бога є дух общини, при цьому слід відмовитися від іншого спілкування з Богом, за винятком звернення до Євангелія. Відповідно, слід відхреститися від допомоги представників церкви, які узяли на себе повноваження виступати від імені Бога. Безумовно, це крайня позиція, здійснення якої обумовлює появу протестантизму.

При католицизмі для того, щоб бути «посередником» між Богом і людиною, необхідно отримати дозвіл, який видається колегіальним рішенням після з'ясування ступеня цієї готовності. У протестантизмі такого дозволу не вимагається, оскільки кожному надана можливість стати пастором, за умови, що він може переконати в перевагах протестантизму, інакше кажучи, їм може стати людина, що має дар переконання. Абсолютній релігії по Г. Гегелю протистоїть культ, тобто використання віри в Бога для досягнення певної мети. Про характер культу Г. Гегель говорить наступне: «Характер культу та його визначення витікає з попереднього, Богові служать заради деякої мети, а мета це людська; зміст починається, так би мовити, не з Бога, це не зміст його природи; він починається з людини, з того, що є людська мета» [2, 189]. Отже, основною ознакою відмінності

абсолютної релігії від культу є використання релігії для досягнення людських цілей. Це призводить до того, що релігія стає засобом маніпулювання людиною.

Парадокс протестантизму полягає в тому, що заперечення М. Лютером панування авторитету священників призводить до прямо протилежного результату, на який він розраховував. Це відбулося тому, що, не дивлячись на істотні недоліки, ритуал передбачає обмеження використання релігії в людських цілях. Звичайно, позбавитися цього не завжди вдавалося, досить пригадати хрестові походи. Проте, так або інакше, ритуал все ж таки в якійсь мірі це обмежує, наприклад, він забороняє церкві брати участь у вирішенні політичних проблем. Духівництво займається питаннями віри, а правителі – світською владою. Звернемося до «Празької відозви» Т. Мюнцера, в якій містяться основні ідеї Реформації. Там знайдемо наступні міркування: «Але ніколи не повинно бути заборонено те – і, слава богу, щоб попи і мавпи представляли християнську церкву. Вибрані друзі Слова Божого також повинні навчитися проповідувати, щоб дійсно могли дізнатися, як дружньо, від щирого серця Бог говорить зі Своїми обраними» [10]. Звернемо увагу, що усунення «попів» від релігії, відмова від їх посередництва у вірі до Бога, протестантизм протиставляє обраним, які мають здібність до проповідування. Саме через цих обраних «друзів Слова Божого» дізнаються, що говорить Бог. Отже, здатність проповідувати, а не стан духу, є основною ознакою «чистої» віри. Той, хто може грамотно і зв'язно виражати свої духовні переживання, отримує перевагу над іншими віруючими. Тому протестантизм не вирішує проблему культу, в якому Бог використовується для досягнення певної мети. Якщо в католицькій церкві ритуал в якійсь мірі обмежував можливість використання релігії для досягнення людських цілей, то тепер, з його усуненням, їх спектр істотно розширюється, що і спостерігалось в «помаранчевій» революції.

Сумнівно, що проблему духовного самопізнання вирішує відмова від визнання зображення як прояв Духу Святого. На основі гегелівського аналізу стає зрозумілим, що віра – це стан духу общини, відповідно, важливим є саме цей стан. Дух общини провокує наявність ритуалу у християнстві, призначення якого полягає в усуненні людської суб'єктивності. Саме він дозволяє зберегти спадкоємність духовних традицій, проявом яких можна вважати християнське подвижництво. Традиція припускає наявність церкви як інституту віри, яка відокремлює себе від світу. До людини, яка від світу світського, відносяться поблажливо, як до такого, хто тільки став на шлях духовного прозріння.

Проте це не означає, що зміст релігії не визначається людиною, зовсім навпаки, людина може усвідомлювати її недосконалість, створити таку, в якій є інші атрибути, форми ритуалу, способи відношення до постулатів тощо. Це тому, що релігійна віра формується залежно від стану свідомості та соціальних відносин, за допомогою яких регулюється їх зміст, характер світогляду, спосіб і характер існування. Її особливості відповідають певному стану свідомості не тільки окремої людини, але й суб'єкта в цілому. Тому з

розвитком знарядь праці, наукового знання характер релігії істотно змінюється, внаслідок чого на перший план виходить залежність людини від політичних утворень. На перший погляд, протестантизм з'явився як наслідок усвідомлення недоліків католицизму, а саме – значних повноважень інститутів релігійної влади у визначенні змісту віри. Але з погляду М. Вебера, його виникнення та розвиток обумовлені появою та розвитком капіталізму, що пояснюється тим, що служіння Богові передбачає вдосконалення в професійній діяльності, байдуже відношення до багатства, яке розглядалося як нагорода Бога, свідоцтво його сили та потужності, але у жодному випадку не людини, яка їм володіє [1]. Дійсно, суб'єкту капіталізму відповідає протестантизм, в якому людина хоче проявити себе як творець матеріальних благ, наявність яких може виправдати служіння Богові. У ньому вже неможливий аскетизм, відмова від суєти, самота, пошук духовної насолоди поза матеріальною діяльністю тощо. Саме вищевказані своєрідності протестантизму стали однією з причин бурхливого розвитку американського капіталізму.

В умовах поширення капіталізму можна спостерігати експорт протестантизму до Східної Європи, наприклад, у межах перебудови, яка набуває поширення в кінці ХХ століття в СРСР. В цей час з'являлися нові протестантські церкви з різними назвами, виникнення яких можна пояснити політичними причинами. Передумовою цього було те, що, не дивлячись на те, що держава пролетаріату була атеїстичною, проте, вона зберегла православну віру. Особливо це стало очевидно після руйнування СРСР, коли вона знов стає державою у декілька держав, наприклад, Росія, Україна та Білорусь. Вона набуває популярності, про що свідчить масова передача православної церкви храмів та їх відновлення. Але таке посилення православної церкви свідчить про зміцнення слов'янства, що викликало занепокоєння США. Для його припинення був призначений експорт протестантизму, який носив суто політичний характер, про що свідчать події «помаранчевої» революції на Україні. Тому не випадково, що один з новоявлених її пасторів є лідером «помаранчевої» революції, а його духовним наставником – відомий представник американської протестантської церкви. Основна мета такого експорту полягає в послабленні православного християнства в країнах його традиційного розповсюдження. Це пояснює, чому в період «помаранчевої» революції більшість пасторів протестантських церков виступали політичними агітаторами, які провокували протестні настрої. Саме тому члени цих церков були слухняною масою в руках політичних західних технологів. Їх привертало до агітації, розповсюдження газет, забезпечення масовості мітингів тощо.

Це було спалюванням віри, оскільки релігія, як інститут віри, призначена для засвоєння універсальних моральних норм, але ніяк не відстоювання політичних інтересів, тим більше в умовах протистояння. У цьому випадку спостерігається прямо зворотне – протестантизм

експортувався для того, щоб впливати на іншого з метою його підпорядкування. Експортування протестантизму пояснюється тим, що він відрізняється усуненням традицій, які зберігаються в багатьох ведучих світових релігіях, наприклад, у ньому відсутні обряди, ритуали, зображення. Проте при цьому в протестантизмі зберігаються риси ранніх релігій, зокрема, десятина, як своєрідна форма жертвопринесення; чітка ієрархія релігійної влади, тобто сотника, десятника, тисячника; чітка звітність про умонастрій вірян. Звернемо увагу, що ієрархія влади в протестантських сектах аналогічна військовій, саме тому протестантську общину достатньо легко перетворити на тоталітарну секту, призначену для політичної провокації. Нагадаємо, виникнення та розповсюдження протестантизму пов'язане з поширенням опозиційної діяльності в СРСР з боку Заходу в дев'яності роки ХХ століття, яка передбачала використання релігії як інструменту деструктивного політичного впливу. В той час для цього навмисно створювалися протестантські секти, а їх організаційна структура та напрям діяльності були спрямовані на послаблення православ'я задля здійснення державотворення. Слід пояснити чому протестантизм зручний для використання в політичній провокації. Нагадаємо, що він виник в умовах протистояння панування ритуалу та чиновників у католицизмі. «Чиста» віра, тобто віра, узята само по собі як безпосереднє звернення людини до Бога як Абсолюту, не передбачає наявності ритуалу. Саме це положення є причиною виникнення протестантизму. Проте проблема полягає в тому, що з усуненням ритуалу вся увага зосередилася на самій людині як такій. За його наявності людина ще має можливість, як це не парадоксально, залишатися наодинці з собою. Не дивлячись на те, що протестантизм має масовий характер, кожен з учасників сам по собі.

Перспективи подальших наукових досліджень

Дослідження суб'єктивних передумов використання протестантизму задля досягнення деструктивних політичних цілей дозволяє визначити наступні перспективи: детальніше розглянути сенси існування та виявити такі, які можна піддати критиці, що можна використовувати для запобігання деструктивному політичному впливу; піддати критиці деструктивні гуманітарні технології, для яких віруюча людина є об'єктом маніпуляції; розкрити неспроможність основних аргументів «переваги» протестантизму по відношенню до православ'я.

Список використаної літератури

1. Вебер М. Избранные произведения / М. Вебер [пер. с нем.]. – М.: Прогресс, 1990. – 808 с.
2. Гегель Г.В.Ф. Философия религии. – В 2 т. – Т. 2. Лекции по философии религии / Г. В. Ф. Гегель – М.: Мысль, 1977. – 573 с.
3. Гораджа В. И. Социология религии. Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей / В. И. Гораджа. – М.: Наука, 1995. – 223 с.
4. Ермишин О. Т. Философия религии: концепции религии в зарубежной и русской философии: Учебное пособие / О. Т. Ермишин. – М.: Из-во ПСТГУ, 2009. – 224 с.

5. Кляшев А. Н. Протестантизм и неопротестантизм в постсоветском Башкортостане: трансформация конфессиональной идентичности: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. историч. наук: спец. 07.00.07 – этнография, этнология и антропология. / А. Н. Кляшев. – Ижевск, 2011. – 23 с.
6. Мартин Лютер. О светской власти // Избранные произведения / Мартин Лютер. – СПб: Фонд лютеранского наследия, 1994. – С.131-163.
7. Мунтян М. А. Политика и религия (теоретический очерк) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://viperson.ru/wind.php>.
8. Мчедлова М. М. Место религии в социально-политическом процессе: цивилизационные основания и современные тенденции: автореф. дис. на соискание учен. степени д-ра полит. наук: спец. 23.00.02 – политические институты, процессы и технологии / М. М. Мчедлова. – М., 2011. – 53 с.
9. Мюнцер Т. Пражское воззвание // Средние века. – Вып. 52. – 1989. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://srednieveka.rujournal/cat/652>
10. Тиллих П. Избранное / П. Тиллих. М.: Юрист, 1995. – 380 с.
11. Трельч Э. Церковь и секта // Религия и общество. Хрестоматия по социологии религии. [сост. Гораджа В.И., Руткевич Е.Д.] / Э. Трельч. – М.: Аспект Пресс, 1996. – С.226-237.
12. Трофимчук Н. А., Свищев М. Н. Экспансия (секты, как инструмент политического влияния) / Н. А. Трофимчук, М. Н. Свищев. – М.: Из-во Российской академии государственной службы при Президенте РФ, 2000. – 218 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Veber M. Select works / M. Veber; [trudged. with him]. – М.: Progress, 1990. – 808 p.
2. Gegel G. V. F. Philosophy of religion. – In 2 t. – T. 2. Lectures on philosophy of religion / G. V. F. – М.: Idea, 1977. – 573 p.
3. Horadcha V. I. Sociology of religion. Train of aid for students and graduate students of humanitarian specialities / V. I. Goradcha. – М.: Science, 1995. – 223 p.
4. Ermichin O. T. Philosophy of religion: Conceptions of religion in foreign and Russian philosophy: the Train aid / O. T. Ermichin. – М.: Publ. Hous PSTGU, 2009. – 224 p.
5. Klajshev A. N. Protesyantism and newprotesyantism in postsoviet Bashkorstsn: transformation of confessional identity: autoref. dis. on a competition scientific. degrees of cand. histor. sciences: special. 07.00.07 is ethnography, ethnology and anthropology. / A. N. Klajshev. – Izhevsk, 2011. – 23 p.
6. Martin Luter. About secular power // Select works / Martin Luter. - СПб: Fund of the Lutheran legacy, 1994. – P. 131-163.
7. Muntajn M. A. Policy and religion. (theoretical essay) [Electronic resource]. it is access of Mode: <http://viperson.ru/wind.php>.
8. Mchedlova M. M. Place of religion in a socio-political process: civilization grounds and modern tendencies: autoref. dis. on a competition scientific. poured the degree of d-r sciences: special. 23.00.02 are political institutes, processes and technologies / M. M. Mchedlova. – М., 2011. – 53 p.
9. Munzer T. The of Prague of appeal // of Middle of ages. – Voll. 52. – 1989. [Electronic resource]. it is access of Mode: <http://srednieveka.rujournal/cat/652>
10. Tillich P. Select / P. Tillich. М.: Lawyer, 1995. – 380 p.
11. Trelch E. Church and sect // Religion and society. Reading-book on sociology of religion. [сост. Horadcha V. I., Rutkevich E.D.] / E. Trelch. – М.: Aspect Press, 1996. – P. 226-237.
12. Trofimchuk N. A., Svishev M. N. Expansion (sects as instrument of political influence) / N. A. Trofimchuk, M. N. Svishev. – М.: Publ. Hous of Russian Academy of

Government service at President of Russian FEDERATION, 2000. – 218 p.

ВОЛКОВ А. Г. (доктор философских наук, профессор кафедры философии)
Мелитопольский государственный педагогический университет им.

Б. Хмельницкого, Мелитополь
E-mail: alex_seng@list.ru

СУБЪЕКТИВНОСТЬ ПРОТЕСТАНТИЗМА КАК ПРЕДПОСЫЛКА ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В ДЕСТРУКТИВНОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ ВЛИЯНИИ

Влияние религии объясняется тем, что она формирует смыслы существования с помощью установления отношения человека к миру. Субъективный фактор современных религий объясняется еще и тем, что становление смыслов существования имеет трансцендентальный характер. Это объясняет, почему существование политического субъекта определяет религиозная вера. Политическое влияние возможно с помощью использования религии как формы воздействия на массовое сознание. Оно формализовано и структурировано с помощью политических технологий, назначение которых заключается в формировании зависимого политического режима. Наиболее пригодным для этого является протестантизм, что обусловлено характером его субъективности.

Ключевые слова: экспортирование религии, вера, православие, каталитизм, протестантизм, церковь, секта, дух общины, политика, национальные интересы, традиции, деструктивное влияние.

VOLKOV O. (doctor of philosophical sciences, professor of department of philosophy)
Melitopol state pedagogical university the name of B. Khmelnytskyi, Melitopol
E-mail: alex_seng@list.ru

SUBJECTIVITY OF PROTESTANTISM AS PRE-CONDITION OF ITS USING IN DESTRUCTIVE POLITICAL INFLUENCE

Influence of religion is explained by that it forms senses of existence with a help of establishment of relation of man to the world. According to Hegel's interpretation, clean religion which shows up in a spirit community is possible. The difference of cult consists in that a faith is used for achievement of human aims. To such it is possible to take a requirement in enriching, possessing power, political domination. In this case it is used for manipulation by a man. Exactly in this case it is possible to talk about desecration of faith. Each of religions differentiates the subjectivity which determines the pattern of its using in a policy. The human factor of modern religions is explained yet and by that becoming of senses of existence has transcendental character. It explains, why existence of political subject is determined by a religious faith. The origin of new religions is related to forming of the states as integral political subjects. Political influence is possible by means of the use of religion as operating form on mass consciousness. It is formalized and structured by means of political technologies setting of which consists in forming of the dependent political mode. Most suitable for this purpose there is protestatism, that conditioned by character of his subjectivity. In obedience to Hegel's terminology, it is a cult unlike religion. The norms of church as assume limitation of the use of religion an institute in political aims. They assumed the presence of education and row of prohibitions. In Protestantism they are removed, and the basic requirement is ability correctly to express the spiritual experiencing. Permissions from the side of institutes in an order to teach and diffuse persuasion it is not required. But possessing communicative capabilities not always is the certificate of clean faith. In many cases skill in speech is used for a submission. Therefore protestant sects appear within the framework of different religious traditions, those results in a break with them. It is pre-condition of his export in other political subjects. Protestatism is very comfortable for political provocations. Such use of religion can be examined as desecration of

faith. In this case a protestant sect used for forming of political looks. As a rule, they have protest character. Such conditionality is determined by character of protestatism, which appeared as a result of denial of catholicism as imperfect religion. Thus a denial became the form of realization of faith. His result is a parcel of land by protestants itself by advantage and perfection. It caused haughtiness and complacency, groundless confidence in the rightness. Therefore protestants see a fit to defend amoral political looks, to protest, to do disobedience to the public agents. This disobedience is sanctified by pastors, examined as a certificate of the real faith. While pastor submit to the binding overs from the side of foreign leader, which coordinate them to the action. On the whole creation of such sects proves to be correct the necessity of creation of the dependent political mode for the West. Such dependence is not realized by protestants because of confession of the religion perfect. Thus they get the humanitarian help intended for them systematic.

Key of words: exportation of religion, faith, orthodoxy, catholicism, protestantism, church, sect, spirit of community, politician, national interests, traditions, destructive influence.

Стаття надійшла до редколегії 04.11.13

Прийнята до друку 09.11.13

Рецензент: к.ф.н., доц., проф. ЗДІА Калюжний В.С.